

тому, щоб сформувати нову логіку існування вільного світу на кордоні з хаосом – логіку, в якій безпека, освіта, культура й демократія утворюють цілісний каркас стійкої й водночас відкритої для світу України.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-2-60>

ОСВІТНІ СКЛАДОВІ СТРАТЕГІЇ ЗБЕРЕЖЕННЯ І РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Соколовська Ю. В.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Національна академія Національної гвардії України
м. Харків, Україна*

Актуальність дослідження визначається реаліями ведення бойових дій в сучасній Україні, які гранично загострили проблему якості військових кадрів, стратегії формування кадрового потенціалу силових структур країни, зокрема, НГУ.

Метою дослідження є визначення та аналіз основних проблемних зон освітньо-виховного процесу НА НГУ, що постають як складові стратегії збереження і розвитку кадрового потенціалу НГУ.

Результати дослідження. Сьогодення висуває проблему якості військових кадрів, в першу чергу керівного складу, як найбільш актуальну. Не вистачає офіцерів тактичного рівня; не вистачає військових керівників, які б володіли не просто формальною владою, а були б дійсними військовими лідерами; не вистачає військових керівників «нової генерації», здатних не тільки на словах, а й і в управлінських практиках реалізовувати вимоги людиноцентричності. Це – проблеми, зокрема, підготовки військових кадрів.

НА НГУ – заклад вищої освіти зі специфічними умовами навчання, який відповідає за якість підготовки офіцерів тактичного та оперативного рівнів для НГУ. Якість підготовки здобувачів вищої військової освіти у НА НГУ – це сукупність певного кола завдань/проблем (організаційних, освітньо-виховних, правових, морально-етичних тощо).

Проблемою є вступні кампанії у НА НГУ.

Об'єктивно за умов воєнного стану в Україні вступні кампанії стикаються із значними проблемами через брак абітурієнтів. У НА НГУ такі проблеми вирішувались за рахунок профорієнтаційних заходів та необхідної кількості абітурієнтів, що прибували з військ. При цьому

наявною була тенденція на збільшення чисельності курсантів. Але у 2025 році набір за фактом суттєво зменшився за рахунок командно-штабного факультету.

Вважаємо, що суттєвим у цій ситуації стало нехтування принципами людиноцентричності та соціальної відповідальності. З одного боку, це були проблеми, для вирішення яких Академія не має ресурсів (фінансових, організаційних тощо), а з іншого – це були проблеми, породжені Академією, ті проблеми, які вона не визнає, на які не звертає уваги.

Серед таких основною стала проблема ставлення до здобувачів вищої військової освіти, особливо представниками керівної ланки.

Неможливо сформувати військового лідера – людину, якій довіряють та за якою підуть у бій, – не сформувавши у курсанта відчуття власної гідності. Системні випадки приниження честі й гідності курсантів/підлеглих, які наявні в управлінських практиках НА НГУ, навіть не усвідомлюються як такі особами, винними у такому ставленні до здобувачів вищої військової освіти/підлеглих. Персональні спостереження, результати індивідуальних бесід дозволяють стверджувати: неповага до курсанта/підлеглого, недовіра, не визнання його досягнень а рїогї, як фундаментальний принцип – це типове для керівної ланки різних рівнів різних навчальних інститутів НА НГУ та для певних категорій НПП.

Деструктивними є практики системного втручання в особистісний простір та час здобувачів вищої військової освіти. Згубними були й практики демонстративного лібералізму із відсутнім кінцевим результатом щодо вирішення озвучених курсантами проблем.

Проблемою є вимога щодо наявності наукового ступеню/вченого звання у закладі вищої освіти із специфічними умовами навчання. Кількісні показники за даними параметрами, дійсно, є важливими для навчального закладу. Але, необхідно враховувати те, що для закладів зі специфічними умовами навчання такі вимоги мають спиратися на суто раціональне/прагматичне пігрунтя, мати цільове спрямування.

Необхідно розмежовувати різні/відмінні потреби навчального процесу у закладі вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Відповідно, необхідно виокремлювати різні категорії викладацького складу. Перша категорія – НПП – особи, які повинні мати ступені кандидата/доктора наук, у сфері відповідальності яких є фундаментальна теоретична підготовка майбутніх офіцерів. Інша категорія – інструктори, завданням яких є надання здобувачам вищої військової освіти практичних навиків. Саме інструктори мають навчати керувати дроном, стрибати з парашутом, використовувати стрілецьку зброю та засоби ближнього бою тощо. Тут ступінь кандидата/доктора наук не є обов’язковим. Тут обов’язковими є практичний досвід, зокрема участі у бойових діях, та певні педагогічні навички. Ведення теоретичних курсів вимагає як обов’язкового наукового ступеню, що свідчить про наявність фундаментальних знань/підготовки НПП у відповідній галузі наукового знання. Це стає запорукою розвитку військової науки, наукових досліджень у ВВНЗ.

Виконання формальних вимог щодо наявності наукового ступеню/вченого звання у якомога більшій кількості працівників ВВНЗ

обертається незворотними наслідками порушення вимог академічної доброчесності, девальвації наукових ступенів та звань, різкого зниження якості наукових досліджень у галузі воєнних наук.

Висновки. НА НГУ має спрямувати усі зусилля на створення власного позитивного іміджу у суспільстві та у військах не тільки через агітаційні та рекламні кампанії, скільки через забезпечення НГУ мотивованими, професійними військовими лідерами нової генерації. Забезпечити виконання такого завдання здатні наступні заходи.

1. Головним принципом освітньо-виховного процесу на всіх рівнях та у всіх проявах має стати людиноцентричність та цінування людських ресурсів.

2. Необхідним є створення у НА НГУ етично чутливого середовища, у якому повага та довіра – по відношенню до усіх учасників навчально-виховного процесу (і здобувачів вищої військової освіти першого та другого освітніх рівнів, і НПП, і різних рівнів управління у НАНГУ), – є абсолютною цінністю та нормою.

3. Перспективним є реалізація принципу доречності (раціональності) у питаннях щодо наявності наукового ступеню/вченого звання різних категорій працівників НА НГУ, що дозволить, зокрема, залучити ветеранів до освітньо-виховного процесу, використати їхній досвід, не обтяжуючи їх формальними/бюрократичними вимогами.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-2-61>

ВОДОЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОСЕКТОРУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ: ВПЛИВ НАСЛІДКІВ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ НА ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ

Хлобистов Є. В.

доктор економічних наук, професор,

декан факультету природничих наук

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

м. Київ, Україна

Кльова К. О.

студент

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

м. Київ, Україна

Проблема водозабезпечення аграрного сектору Херсонської області набула особливої гостроти в умовах повномасштабного вторгнення рф на територію України та спричинених ним трансформацій водогосподарської